

Силабус навчального курсу «Вокально-хорове сольфеджіо»

Основні характеристики			
Назва українською мовою	Вокально-хорове сольфеджіо		
Назва англійською мовою	Vocal-choral solfeggio		
Код	02 – Культура і мистецтво		
Спеціальність	025 - Музичне мистецтво		
Фахова кваліфікація	Спів		
Освітня програма	Освітньо-професійна		
Рівень освіти	Перший (бакалаврський)		
Рік навчання	Другий, третій (3-6 семестри)		
Форма навчання	Денна		
Кількість годин / кредитів ЕСТ8	240/8		
Розподіл годин за видами занять	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
	-	120 годин – денна форма	120 годин – денна форма
Контрольні заходи	Екзамен	Залік	Атестація
	4, 6 семестри	3, 5 семестри	-
Статус дисципліни / кредитного модуля	Обов'язкова, практично-професійна		
Мова викладання	Українська		
Кадрове забезпечення			
Кафедра, що забезпечує викладання	Кафедра хорового диригування		
Викладач	Бондар Євгенія Миколаївна, доктор мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України Заболотна Ніна Георгіївна, кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України		
Е-mail та інші контакти викладача	097-239-85-81; eva07bond@gmail.com ORCID 0000-0002-7655-6684 067-716- 79- 65; nina14may@gmail.com		
Цілі та предметні результати навчання			
Цілі дисципліни	Опанування дисципліни передбачає всебічну теоретико-методичну підготовку освіченого фахівця в галузі вокально-хорового мистецтва, а саме: підготовку слуху до виконання репетиційної роботи, до виконання концертних програм різних жанрів і стилів; виховання чистоти інтонування;; уміння слухати, реагувати на помилки та корегувати виконання; розвиток внутрішнього слуху; уміння інтонаційно-темброво сприймати музику в усіх її компонентах; виховання відчуття метру; навички вільного читання з листа; вдосконалення навичок ансамблевого співу; вдосконалення роботи музичної пам'яті; формування у здобувачів систематизованих знань та практичних вмінь		

	<p>щодо їх творчого застосування в самостійній роботі.</p> <p>Курс вокально-хорове сольфеджіо має своїм завданням:</p> <ul style="list-style-type: none"> – удосконалення різноманітних складових техніки співу (з листа, по нотах, в ансамблі, з акомпанементом); розвиток музично-перспективного мислення при читанні з листа; – досягнення необхідного рівня слухового контролю та коректування строю вокального ансамблю, розвиток швидкої професійної реакції на вокальне звучання ; – набуття та вдосконалення навичок роботи у вокальному ансамблі; – прищеплення аналітичного мислення в диктанті, аналізі на слух та при читанні з листа.
<p>Компетентності та здатності</p>	<p>Загальні (за освітньою програмою)</p> <p>ЗК 1. Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 6. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 7. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК 12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК 14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 16. Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>Спеціальні (за освітньою програмою)</p> <p>СК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.</p> <p>СК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.</p> <p>СК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв’язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.</p> <p>СК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.</p> <p>СК 7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.</p>

	<p>СК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.</p> <p>СК 10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.</p> <p>СК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.</p> <p>СК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p> <p>СК 15. Здатність здійснювати редакторську / менеджерську / лекторську / аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.</p> <p>СК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.</p> <p>СК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.</p> <p>(поглиблені для курсу):</p> <ul style="list-style-type: none"> – готовність здійснювати аналіз конкретних музичних творів з точки зору їх засобів виразності, інтонаційних, метро-ритмічних, агогічних, ансамблевих, теситурних та ін. вокально-технічних труднощів; – здатність систематизувати накопичений музичний досвід; базові уявлення про закономірності та явища в сольфеджуванні, способи їх пояснення практичного застосування; – здатність до демонстрації умінь оцінювання інтонаційних, інтерпретаційно-аналітичних та вокально-технічних досягнень окремого співака, ансамбля, хору.
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>РН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом (голосом) на належному фаховому рівні під час виконавської (диригентської) діяльності.</p> <p>РН 2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри (ансамблевого / хорового співу), репетиційної роботи та концертних виступів.</p> <p>РН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.</p> <p>РН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.</p> <p>РН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.</p> <p>РН 11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.</p> <p>РН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>РН 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу / диригування / теорії, історії музики / композиції.</p>

	<p>РН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.</p> <p>РН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.</p> <p>Поглиблені для курсу :</p> <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – вільно читати з листа будь-який приклад в одноголосному та ансамблевому викладі; – швидко реагувати на інтонаційні недоліки виконання; – володіти методикою аналізу музичного прикладу для подальшої роботи з ним: формування фразування, визначення особливостей співацького дихання тощо; – визначати на слух і точно інтонувати різні види звукоряду, окремі ступені ладу, інтервали і акорди в ладу і поза ладом, каданси, окремі гармонічні послідовності: діатонічні, з використанням ладової альтерації а також з відхиленнями і модуляціями (1 та 2 ступеня спорідненості);; – інтонаційно чисто, ритмічно правильно, вокально грамотно і виразно інтонувати мелодіку класичного та сучасного вокального репертуару як в сольному так і в ансамблевому виконанні – записувати та відтворювати голосом музичні диктанти різної складності і типу викладення, приклади з вокальної літератури; – транспонувати мелодії, фрагменти музичних творів; – виконувати творчі завдання: створення другого чи третього голосу до наданої мелодії, розвиток теми, дописування мелодії, створення мелодії на задану гармонію.
<p>Вимоги до підготовки слухачів (міждисциплінарні зв'язки, що передують вивченню дисципліни)</p>	<p>Дисципліна «Вокально-хорове сольфеджіо» для здобувачів з фахової кваліфікації «Спів» є базовою практичною дисципліною, для засвоєння якої застосовуються знання з курсів теорії музики, гармонії, аналізу музичних творів; вона допомагає та сприяє практичному опануванню репертуару зі спеціального класу, камерного класу, оперного класу, вокального ансамблю.</p>
<p>Зміст дисципліни (перелік тем)</p>	<p>Тема 1. Метроритм. Система рахування К. К. Пігрова. Правила угруповання в вокальній музиці.</p> <p>Тема 2. Відчуття ладового тяжіння. Особливості інтонування інтервалів та акордів в ладу та від звука. Читання з листа: особливості співу із супроводом та a capella.</p> <p>Тема 3. Септакорди та їх розв'язання. 7 видів септакордів. Мелодичні звороти із септакордами. Розвиток лінейного (мелодичного) мислення та вокально-ансамблевих навичок.</p> <p>Тема 4. Розв'язання септакордів. Інтонаційні зв'язки та розв'язання за принципом тяжіння. Читання з листа: специфіка перспективного мислення.</p> <p>Тема 5. Каденції. Спів кадансових послідовностей в мелодичному та гармонічному видах (в ансамблі).</p> <p>Тема 6. Розвиток гармонічного мислення та вокально-ансамблевих навичок багатоголосся. Відчуття акордових та неакордових звуків, тяжіння.</p> <p>Тема 7. Тритони та характерні інтервали в натуральному та гармонічному мажорі і мінорі. Особливості інтонування в</p>

	<p>мелодичному та гармонічному строї.</p> <p>Тема 8. Енгармонізм інтервалів та акордів. Розв'язання збільшеного та зменшеного тризвуків. Мелодичні звороти та гармонічні приклади.</p> <p>Тема 9. Лади професійної та народної музики. Ангемітонні лади. Пентатоніка. Діатонічні лади народної музики: іонійський, дорійський, фригійський, лідійський, міксолідійський, еолійський, гіпофрігійський (локрійський). Геміольні лади. Вільне оперування інтонаційними особливостями різних ладів.</p> <p>Тема 10. Ознайомлення з авторськими та іншими лади народної та професійної музики: український (гуцульський), блюзовий, Бартока, цілотонна гамма, малотерцові та великотерцові побудови, та ін.</p> <p>Тема 11. Хроматизація. Хроматична гама. Вільна хроматика та принципи тяжіння. Подолання ладового тяжіння. Взаємозв'язок аналізу і практичного вокального втілення (одноголосся та багатоголосся).</p> <p>Тема 12 Типи тональних співвідношень. Відхилення та модуляція. Модуляційні побудови в мелодії.</p> <p>Тема 13. Поняття про сучасну музику. Серійна музика та додекафонна система. Графічні символи.</p> <p>Тема 14. Творчість композиторів ХХ- ХХІ ст. Вокальні та ансамблеві твори: завдання із різними інтонаційними, метроритмічними складнощами.</p>
<p>Дидактичні методи</p>	<p>Основною формою роботи в курсі вокально-хорового сольфеджіо є практичні заняття, види яких можна умовно поділити на виконавські, аналітичні та підготовчі.</p> <p>Виконавським видом занять можна визначити такі як спів фрагментів з вокальної літератури як в ансамблі, так і сольно, як а cappella, так і із супроводом, спів вправ з листа. Також до цього виду роботи слід віднести спів інтонаційних вправ, спрямованих на засвоєння інтервалів, акордів, ладів в їх розуміння як акустичного явища та колористичного феномену.</p> <p>До аналітичних видів занять слід віднести слуховий аналіз, та диктант. Крім того, велику увагу на заняттях слід приділяти метроритмічним і творчим завданням, в процесі виконання яких саме й відбувається накопичення й усвідомлення нових гармонічних і мелодико-ритмічних труднощів.</p> <p>Підготовчі види занять включають в себе повторення теоретичного матеріалу, дикційно-ритмічні вправи, спрямовані на розвиток внутрішнього ритму та чіткості вимови тексту.</p> <p>Методи викладання: ілюстрування, аналіз, спостереження, порівняння, проектування, відпрацювання навичок на прикладах, проблемно-пошуковий метод, концентричний метод вивчення теоретичного матеріалу.</p> <p>У разі роботи в дистанційному режимі може використовуватись віртуальне навчальне середовище MOODLE, Google Classroom; комунікаційна платформа Zoom, Meet та ін.. Поточна комунікація з викладачем здійснюється через месенджери чи електронну пошту (за вибором академічної групи).</p>
<p>Література основна</p>	<p>1. Афоніна О.С. Сольфеджіо: навчальний посібник для</p>

	<p>студентів вищих навчальних закладів / Афоніна О.С., Бараноа О.В. Вінниця: Нова Книга, 2013. 224с.: ноти.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Афоніна О.С. Сольфеджіо на основі сучасної, естрадної та джазової музики: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Афоніна О.С., Бараноа О.В. Вінниця: Нова Книга, 2013. 148 с.: ноти. 3. Беліченко Н. Систематичний курс слухового та гармонічного аналізу. Мелодії для гармонізації. Диктанти. Харків, 2007 (на правах рукопису). 4. Блинський, Е.; Олендарев, О. Музичний диктант. Київ, Изд-во: Музична Україна, 1976 5. Диктанти на матеріалі музики Микола Лисенка / авт.-укл. Дар'я Романець. Вінниця: Нова Книга, 2016. 76с.: ноти. 6. Калашник М. Уроки елементарної теорії музики: Навчальний посібник. Харків, 2004. 7. Павлюченко С. Етюди для співу. К., 1974. 8. Павленко Т. Сольфеджіо на основі українських народних пісень: Навчальний посібник. Київ, 2015. 9. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. К., 1980. 10. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Загальна теорія музики: Підручник. К.: Вища шк., 2004. 11. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Українська народна пісня: Навч.-метод. посіб. з сольфеджіо. К.: Вища шк., 2006. 151с. 12. Смаглій Г., Маловик Л. Основи теорії музики. Харків, 2005. 13. Сольфеджіо: підручник: у 4-х частинах. / Г. А. Смаглій. 3-е вид. випр., допов. Х. : Факт, 2005. 14. Філонова О. Сольфеджіо. Вип. 1, 2, 3. Київ, 1966. 15. Флис В., Якуб'як Я. Сольфеджіо / Киев: Музична Україна, 1980. 104 с.
Література додаткова	<ol style="list-style-type: none"> 1. Віла-Боцман О.П. Предмет сольфеджіо в традиціях хорової школи К.К. Пігрова. Одеська хорова школа: методичні засади, творчі портрети, невідомі діалоги : збірник методичних матеріалів, нарисів, статей / авт. кол. : К. Пігров, Л. Бутенко, І. Верді та ін. Одеса: Астропринт, 2021. С. 407 – 413. 2. Горчакова В. Міжпредметні зв'язки сольфеджіо і спеціальності: навчальний посібник. Одеса: АСП, 1997. 55 с. 3. Пермінова С.О. Методологічні основи формування навичок сприйняття студентами багатоголосся. //Актуальні проблеми теорії музики та музичного виховання: Зб. наукових праць / Ред. кол. С.І. Уланова (гол. ред.). К.: КДІК, 1997. С. 86 — 95. 4. Шип С. Музична форма від звуку до стилю: Навч. посіб. К, 1998. 368 с. 5. Юцевич Ю.Є. Музика. Словник-довідник. Тернопіль. Навчальна книга Богдан, 2003. 214 с.
Технічне Забезпечення	<p>Класи з фортепіано та нотною дошкою, комп'ютер (ноутбук) для демонстрації аудіо записів. Наявність усього списку обов'язкової та додаткової літератури в бібліотеці ОНМА імені А.В. Нежданової.</p>

Метод оцінювання	Кількість	Мінімальна оцінка в балах	Максимальна оцінка в балах
Заліки	2	60	100
Екзамени	2	60	100
Сума балів за екзамен/залік переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Політика курсу			
<i>Правила взаємодії</i>		Політика навчальної дисципліни «Вокально-хорове сольфеджіо» визначається положенням ОНМА імені А.В. Нежданової щодо організації навчального процесу.	
<i>Додаткова інформація</i>		Силабус курсу «Вокально-хорове сольфеджіо» оновлено та ухвалено на засіданні кафедри хорового диригування (протокол № 11 від 03.07.2023 року); погоджено колегією забезпечення якості освіти (протокол № 3 від 03.07.2023), розглянуто на засіданні Науково-методичної ради (Протокол №6 від 03.07.2023) та затверджено на засіданні Вченої ради Одеської національної музичної академії імені А.В. Нежданової (Протокол №14 від 04.07.2023).	